

Handreiking: HackShield en de gemeente

Handreiking: HackShield en de gemeente

Wil je de inwoners van jouw gemeente weerbaarder maken tegen cybercriminaliteit? Begin met de jeugd! Zij spenderen de meeste tijd online.

Maar weten zij eigenlijk wel welke gevaren ze lopen? Hoe maak je ze daar bewust van? En hoe zorg je er voor dat zij deze kennis delen met hun (groot)ouders?

Dat kan met HackShield! Een gratis online game die kinderen via gamification en storytelling bewust maakt van cybercrime.

In deze handreiking lees je alles over het inzetten van Hackshield, namelijk:

- Waarom je als gemeente de Hackshield campagne moet opzetten;
- Hoeveel tijd en capaciteit de Hackshield campagne kost;
- Uit welke 5 stappen de Hackshield campagne bestaat;
- Welke tips en trics we hebben om de Hackshield campagne succesvol te maken;
- Ervaringen van deelnemers: gemeenten, politie en jongeren;
- Voorbeeld-filmpjes van deelnemende gemeenten;
- En alle nieuwsberichten die er tot nu over Hackshield zijn geweest.

“Kinderen groeien op in een digitale wereld, maar zijn zich niet altijd bewust van de gevaren. Toen Tim Murck van HackShield zijn project presenteerde was ik meteen enthousiast. Een game met challenges om kinderen cyberwijs te maken. Lumineus! Kinderen worden zich spelenderwijs bewust van de gevaren van de digitale wereld waarin een deel van hun leven afspeelt. De toppers kunnen tester worden en zelfs promoveren naar het niveau van ontwerper. Een mooi voorbeeld van publiek-private samenwerking die onontbeerlijk is in het domein van cyberveiligheid.”

Astrid Nienhuis, burgemeester Heemstede, ambassadeur HackShield

De pilot HackShield en de gemeenten Noord-Holland

Digitale veiligheid staat hoog op de [gemeentelijke agenda](#). HackShield en de gemeente is een unieke publiek-private-samenwerking waarbij overheden (gemeente, politie) en private partijen (HackShield, Rabobank, scholen, bibliotheken) samenwerken aan het vergroten van de cyberweerbaarheid bij 8 tot 12-jarige en hun omgeving.

In 2020 deden 25 gemeenten in Noord-Holland mee aan de pilot HackShield en de gemeente. Ruim 2200 kinderen speelden HackShield. Deze pilot werd mogelijk gemaakt door een subsidie vanuit het CCV. In oktober 2020 is ‘HackShield en de gemeente’ opgenomen in de Citydeal Lokale Weerbaarheid Cybercrime. In deze handreiking staat welke meerwaarde een HackShield campagne heeft voor de gemeente. Op basis van de ervaringen in de pilot staat beschreven wat er globaal komt kijken bij een HackShield campagne. Dit helpt gemeente bij besluitvorming over deelname aan HackShield. Na het besluit tot deelname heeft HackShield een online-omgeving (Collegia) voor professionals met nog meer achtergrondinformatie zoals een communicatietoolkit en ervaringen van andere gemeenten.

Veel succes met het opzetten van de Hackshield campagne. Zo beschermen Cyber Agents straks ook in jouw gemeente zichzelf en hun omgeving tegen online gevaar!

Marieke Verhagen (projectleider [Cyber, Noord-Holland Samen Veilig](#))
Joris Heerkens (projectleider [Adviesbureau voor Veiligheid en Handhaving](#))

Waarom als gemeente een HackShield campagne?

HackShield is een gratis onlinegame die kinderen via Gamification en Storytelling bewust maakt van de gevaren die ze online lopen. Ze spelen een meeslepend verhaal, leren over online veiligheid, ontdekken wat de gevaren zijn en leren in verschillende afleveringen hoe ze zich hier tegen kunnen wapenen. Daarbij worden ze gestimuleerd hun omgeving te betrekken. Meer informatie over de HackShield staat op www.joinhackshield.nl. HackShield is een gratis onlinegame waar elk kind zelf een account kan aanmaken.

Waarom is het belangrijk dat je als gemeente een HackShield campagne opzetten? Hierbij de belangrijkste argumenten:

- **Cybercrime en cyberweerbaarheid als beleidsprioriteit**
De aanpak van cybercrime en gedigitaliseerde vormen van criminaliteit behoort landelijk, regionaal en lokaal tot de speerpunten van de veiligheidsstrategie. Het vergroten van de cyberweerbaarheid van inwoners, bedrijven en overheden is een belangrijke pijler in de strijd tegen cybercrime.
- **Elke doelgroep vraagt om eigen benadering**
Elke doelgroep kent zijn eigen risico's ten aanzien van cybercrime en vraagt dus ook om een andere benadering op preventie. Het leven van kinderen speelt zich voor een groot deel online af. Toch zijn ze zich nauwelijks bewust van de online gevaren. Ze delen dagelijks persoonlijke gegevens, maar zijn nauwelijks voorbereid om hier op een verantwoordelijke manier mee om te gaan. Eigenlijk slapen ze met hun digitale ramen en deuren wijd open. Er zijn wereldwijd weinig games die kinderen leren om zich te wapenen tegen cybercrime. HackShield brengt hier verandering in.
- **Opvoeders en partijen kijken naar elkaar**
Als het gaat om het vergroten van de cyberweerbaarheid kijken de opvoeders (ouders, scholen, overheden, banken, providers etc.) naar elkaar met de vraag, dit pak jij toch op? Dit komt veelal voort uit onvoldoende kennis over cybercrime of niet weten hoe dit probleem aan te vliegen. HackShield is vrij toegankelijk en verbindt met haar werkwijze alle partijen om gezamenlijk die verantwoordelijkheid te pakken. Door die verbinding ontstaan spannende levels, lespakketten, competities en communicatie die een nieuwe generatie cyberweerbaar maakt. Door deelname aan HackShield wordt de gemeente lokaal de aanjager van die verbinding en dialoog over cybercrime.
- **De jeugd heeft de toekomst**
Als vroegtijdig wordt gestart met het vergroten van de cyberweerbaarheid en we blijven dit doen dan zijn de nu jonge generaties de cyberweerbare generatie van later. Met HackShield worden ook talenten aangewakkerd bij kinderen. Talenten die wij en zij later goed kunnen gebruiken, de onderzoeker, de cyberagent, de programmeur, de ICT-specialist. De gemeente kan de cyberagents inzetten om in gesprek te gaan over talentontwikkeling maar ook over wat er nog meer nodig is binnen de gemeente op andere onderwerpen. Deze talentontwikkeling kan voor bedrijven ook interessant zijn om te participeren in HackShield en het vergroten van de cyberweerbaarheid bij andere doelgroepen.
- **Kinderen dragen kennis over**
Het spel zit zo in elkaar dat kinderen hun omgeving moeten betrekken bij de lessen die ze leren om meer punten te krijgen. Zo wordt niet alleen de cyberweerbaarheid van de kinderen vergroot maar ook die van omgeving zoals (groot)ouders.
- **Zichtbare aanpak voor inwoners en politiek**
Een campagne is een laagdrempelige manier om voor inwoners en politiek zichtbaar te maken dat ook bij de jongste doelgroep wordt ingezet op het vergroten van de mediawijsheid en cyberweerbaarheid. Doe je dit ook nog eens samen met de politie, bibliotheek, scholen, wijkgericht werken, bedrijven, jongerenwerk of musea dan laat je ook nog zien dat het probleem integraal wordt opgepakt.
- **Aanknopingspunt voor professional**
HackShield is een instrument aan de hand waarvan de professional zoals de docent, jongerenwerker, jeugdagent of digitale wijkagent op een laagdrempelige manier om met elkaar en met de doelgroep in gesprek gaan over cyberweerbaarheid. Zo blijf je als gemeente in verbinding met de doelgroep en keten over wat er leeft op cyberweerbaarheid.

- **Competitie als stimulans om te spelen**

Als de gemeente zich heeft aangemeld bij HackShield dan zien kinderen de onderlinge competitie. Dat is een stimulans om het spel te blijven spelen. De gemeente krijgt namelijk een eigen campagnepagina. Met een huldiging in het vooruitzicht valt er ook iets tastbaars te winnen voor de kinderen. Naast de huldiging is dat in veel gemeenten een speldje, een pet of dag met de politie op stap. Dit zijn voor de doelgroep interessante prikkels om het spel te blijven spelen. Zonder aanmelding is er dus minder competitie en minder stimulans om te blijven spelen.

- **Gericht sturen op vaardigheden door ontsluiten extra quest/levels**

Door je als gemeente aan te melden is het ook mogelijk gericht quests en campagnes te ontsluiten binnen HackShield. Op die manier kun je als gemeente gericht iets aanbieden of een onderwerp onder de aandacht brengen van de doelgroep die relevant is binnen jouw gemeente.

Tijd en capaciteit

De tijdsinvestering in HackShield is sterk afhankelijk van de omvang van de gemeente en het soort campagne. Globaal kost een campagne 3-4 uur per week waarbij regie en ambtelijke coördinatie bij de afdeling openbare orde en veiligheid (OOV) het meest logisch is. De meeste tijd zit in de voorbereiding. Het creëren van draagvlak bij bestuur en politie en het opstellen van een stappenplan. Na de start ligt de focus op communicatie over HackShield. Afhankelijk van het aantal extra events en activiteiten om kinderen te werven kost dit meer of minder tijd. De laatste 3-4 weken van de campagne staan in het teken van de huldiging en kosten meer tijd. Men kan voor vragen terugvallen op HackShield en het digitale landelijk netwerk van deelnemende gemeenten. De ervaring leert dat een toegewijde adviseur of stagiair een belangrijke succesfactor is voor een geslaagde campagne. Met de juiste begeleiding ligt er genoeg informatie waar een stagiair zelf mee aan de slag kan samen met de ketenpartners.

Kosten

De basiskosten van HackShield zijn afhankelijk van de omvang van de gemeente. Ter indicatie:

Pakketten	Prijs (0% btw)
Kleine gemeente: < 50.000 inwoners	€ 1.815
Middelgrote gemeente: 50.000 – 100.000 inwoners	€ 3.328
Grote gemeente: > 100.000 inwoners	€ 6.050

Deze prijzen voorlopig en kunnen in de toekomst veranderen

Aanvullende kosten zijn het drukken van flyers en posters, eventuele advertentiekosten en aanvullende gadgets en bedankjes voor tijdens de huldiging.

Hoe start ik een HackShield-campagne?

HackShield heeft een online platform voor professionals, Collegia. Hier staat veel informatie zoals een stappenplan, draaiboeken, communicatietoolkit, concept persberichten en posts voor op de socials. Verder staat het vol met voorbeelden van campagnes in andere gemeenten. Dit zijn de 5 stappen in het kort. Deze worden hierna uitgewerkt.

1. Draagvlak ophalen

- Intern bij communicatie, veiligheid, jeugd, onderwijs, cultuur en economie.
- Extern bij politie, welzijnswerk, scholen, wijkgericht werken, bank, bibliotheek, musea, bedrijven, buurgemeenten etc.
- Hoe groter het draagvlak des te groter het bereik en zichtbaarheid van de campagne en daarmee de bewustwording op dit onderwerp.
- Haal bestuurlijk draagvlak op voor de campagne.

2. Planvorming

- Vorm een werkgroepje en zet een campagne op.
- Maak een globale planning zoals start, huldiging en tussentijdse activiteiten.
- Verdeel de rollen onder de partners.
- Maak een communicatiestrategie met behulp van de communicatietoolkit.
- Bedenk op hoofdlijnen hoe het project wordt afgesloten.

3. Start en monitoren

- Maak een [wervingsfilmpje](#) met de burgemeester. HackShield heeft een format.
- Verspreid de posters, flyers en plaats berichten op social media. In de communicatietoolkit zitten voorbeelden.
- Monitor de voortgang via je eigen campagnepagina op HackShield.
- Blijf oproepen herhalen en bedenk nieuwe aanjaagmomenten, zie voorbeelden van overige gemeenten op Collegia.

4. Huldiging

- Bepaal aantal te huldigen kinderen.
- Bedenk de vorm van huldiging -> fysiek, digitaal en op welke locatie
- Maak er een bijzondere dag.
- Zorg voor goodies -> zie merchandise HackShield en vraag partners.
- Nodig pers uit en zet de kinderen in het zonnetje.

5. Evaluatie

- Deel de geleerde lessen met elkaar.
- Plan een nieuwe campagne.
- Verbinding houden met de gehuldigde cyberagents. Geef ze bijvoorbeeld een bijzondere opdracht.

Tips!

- Maak er een stage-opdracht van. Een toegewijde stagiair is een belangrijke succesfactor gebleken.
- Actieve betrokkenheid van de politie is belangrijk. Zij hebben een groot bereik.
- Daag een andere gemeente uit voor een HackShield-battle.
- Basisscholen hebben een druk lesprogramma. Betrek ze vroeg bij de plannen en maak de drempel om HackShield te promoten zo laag mogelijk. Ga persoonlijk langs bij de scholen.
- Bibliotheken hebben vaak ook een opdracht omtrent digitale vaardigheden en mediawijsheid. Gebruik dat
- Sluit aan op themadagen zoals Week van de Veiligheid, Week van het Geld, Week van de Mediawijsheid.
- Collegia staat vol met voorbeelden van huldigingen, teasers en aanjagers.
- Banken, verzekeraars en ICT-bedrijven zijn al veel met cybercrime bezig. Benader lokale ondernemers om te zien hoe zij kunnen participeren in prijzen, communicatie of quests.
- De kinderen zijn trots op wat ze geleerd hebben. Geef ze via een interview met de burgemeester een gezicht. Er is geen betere reclame voor de volgende campagne dan een kind die trots vertelt over HackShield.

Stap 1: Draagvlak ophalen

Een HackShield-campagne draait veelal om communicatie en een groot bereik. Zorg aan het begin voor een groot draagvlak bij bestuur en politie dan is gedurende de campagne het bereik het grootst.

Gemeente

De gemeente is lokaal verantwoordelijk voor zowel veiligheid als jeugdbeleid en heeft via het lokale netwerk van politie, scholen, jongerenwerk, bibliotheken etc. een toegang tot kinderen en hun omgeving. Betrek de afdeling communicatie zo vroeg mogelijk in het proces. Betrek de adviseurs op onderwijs, jeugd en cultuur. Zij kunnen de schakel zijn richting de scholen, jongerenwerk en bibliotheek. Betrek de adviseur over burgerparticipatie over hoe het beste de doelgroep (ouders en kinderen) te bereiken en daarna vast te houden. Plaats een bericht op intranet. Veel collega's wonen in de gemeente en hebben misschien (klein)kinderen in de doelgroep.

Werk samen met andere gemeenten. Start een battle of start gelijktijdig een campagne om ervaringen uit te wisselen. Mogelijk kan het regionale samenwerkingsverband van veiligheidspartners hierin een rol spelen.

Politie

Commitment vanuit de politie is belangrijk. De politie heeft de ambitie om de cyberweerbaarheid van burgers te vergroten en slachtofferschap te beperken. Met de (digitale) wijkagenten, jeugdagenten en social mediakanalen hebben zij een groot bereik. De betrokkenheid van de politie spreekt kinderen aan.

Bespreek de aanpak in het bestuurlijk overleg met de politie. Zorg voor 1 of 2 vaste aanspreekpunten, bijv. de wijkagent, jeugdagent, digitale wijkagent, politievlogger of communicatieadviseur. Haal het [Mobiël Media Lab](#) naar je gemeente. Dit kan aangevraagd worden via het basisteam.

Scholen

Mediawijsheid en digitale vaardigheden zijn een onderdeel van het curriculum. Elke school kiest zelf de methode. Hackshield heeft een samenwerking met [FutureNL](#) voor een digitaal lespakket voor alle basisscholen. Benader scholen tijdig omdat ze al een vol lesprogramma hebben. Benader ze persoonlijk. Gebruik hiervoor je netwerk. Maak het laagdrempelig door in eerste instantie alleen te vragen of posters en flyers uitgereikt mogen worden. Betrek ze eventueel bij de huldiging door de kinderen in de klas te huldigen of ze op school te laten ophalen door de politie. Hiermee wordt een basis gelegd voor de volgende campagne.

Jongeren- en welzijnswerk

Het jongeren- en welzijnswerk heeft een eigen netwerk van kinderen en ouderen. Betrek hen in de communicatie. Laat ze de campagne delen en benoemen in bijeenkomsten met ouders en kinderen. HackShield is een laagdrempelige manier voor jongerenwerkers om op jonge leeftijd met de kinderen in gesprek te gaan over cyberweerbaarheid.

Bibliotheken

De bibliotheek is een locatie voor kennisverzameling en participatie in de informatiesamenleving (digitale inclusie en digitaal burgerschap). Hierover worden tussen de bibliotheek en de gemeente prestatieafspraken gemaakt. Bekijk of HackShield hierin opgenomen kan worden. HackShield ontwikkelt speciale quests met en voor bibliotheekorganisaties (nog in ontwikkeling).

Rabobank

[De Rabobank](#) en Rabobank Foundation zijn een partner van HackShield. Op intranet van de Rabobank staat hoe filialen een lokale campagne kunnen ondersteunen. Bijvoorbeeld in de vorm van het uitdelen van kluisjes bij de huldiging en de quest HackAlert. De Rabobank kan ook naar de lokale leden/klanten in een nieuwsbericht informeren over HackShield.

Bestuur

Cybercrime en cyberweerbaarheid is vaak belegd bij een afdeling veiligheid en daarmee de burgemeester. Het gaat ook over jeugd, dat ligt bij een wethouder en wordt de bibliotheek of een bank betrokken dan heb je weer andere wethouders. Haal draagvlak op voor HackShield bij het college. Dat zorgt voor een enthousiast wervingsfilmpje en de collegeleden hebben ieder een afzonderlijk netwerk die het bereik van de campagne vergroot.

Stap 2. Planvorming

Alleen, regionaal of een battle

Er zijn verschillende manieren om een campagne te draaien. Je kunt als gemeente je eigen campagne draaien. Het kan zijn dat je als regio tegelijkertijd de campagne draait om zo het signaal te versterken dat cyberweerbaarheid belangrijk is. Of je kan een of meerdere gemeenten uitdagen voor een battle.

Werkgroep

Vorm een werkgroep. De opzet van de werkgroep is afhankelijk van de grootte van de campagne en de actieve rol van de ketenpartners. Als er een regionale campagne is vorm dan een lokale en regionale werkgroep.

Kom in het begin regelmatig bij elkaar en plan de afspraken vooruit. In de eerste periode is 1x in de twee weken een uur nodig. In de loop van de campagne is die tijd niet meer nodig. Blijf vasthouden aan de frequentie maar je hoeft het uur niet uit te zitten. Door vast te houden aan de frequentie blijft het onderwerp actueel en blijf je elkaar scherp houden op ontwikkelingen en kansen.

“Wat ik persoonlijk fijn vond is het periodieke overleg via Teams. Even bijpraten, even de stavaza en ook werd ik hierdoor er weer even aan herinnert (want gedurende de Coronatijd hebben wij OOV-ers het mega druk) en gaf dat net even het duwtje om er weer actief mee aan de slag te gaan”.

Marjo vd Wal, adviseur OOV Schagen)

Planning

Maak eerst een grove planning door de duur van de campagne te bepalen. Maak de campagne niet te kort. Het duurt even voordat iedereen in de gemeente van de campagne heeft gehoord en kinderen moeten de kans krijgen het spel ook goed te spelen. Laat het ook niet te lang duren want het is lastig om zo lang de aandacht te houden op de campagne voor kinderen maar ook voor professionals, bijvoorbeeld 3 maanden. Denk aan januari tot aan de meivakantie of van de meivakantie tot aan de zomervakantie. Of van september tot en met december. Start dan in de 2^e of 3^e week na de zomervakantie zodat de school eerst kan opstarten. Eindig de campagne net na Sinterklaas. Dan is bij kinderen en ouders de druk van Sinterklaas eraf en is de drukte van Kerst nog niet begonnen. Natuurlijk is het ook mogelijk twee campagnes te draaien. Bedenk dan of je twee keer gaat huldigen of slechts één keer.

Zorg voor een duidelijke datum van de kick-off. En leg zo vroeg mogelijk de datum en tijdstip van de huldiging vast in de drukke agenda van de burgemeester en de politie. Ga uit van de middag en reken ongeveer een uur voor de huldiging.

Denk na over tussentijdse battles of mini-campagnes. Voorbeelden hiervan kan HackShield je aanreiken. Kijk ook naar landelijke themadagen waarop je kan aansluiten.

Week van het geld	: eind maart
Week tegen pesten	: eind september
Week van de opvoeding	: begin oktober
Week van de Veiligheid	: begin oktober
Week van de Mediawijsheid	: begin november

Communicatie

De HackShield-campagne draait om communicatie. HackShield heeft een communicatietoolkit opgesteld met daarin concept persberichten en berichten en afbeeldingen voor op de socials. Maak op basis hiervan een communicatiestrategie en stem die af met partners zoals de politie.

Daarnaast start elke campagne met een oproep van de burgemeester (en politie). Dat is een standaard format van HackShield, maar zorg dat er altijd een lokaal element in zit.

Financiën

Maak een begroting. Naast de kosten voor de campagne zijn er aanvullende kosten zoals drukwerk en de invulling van de huldiging zoals prijzen en iets lekkers. Bedenk in deze alvast of ook externe partijen zoals de Rabobank, politie of lokale (IT)ondernemers een bijdrage willen leveren voor de prijzen.

Besluitvorming

Bespreek de aanpak in het periodieke overleg tussen de burgemeester en de politie om de commitment op de campagne vast te houden.

Stap 3 Start en monitoren

Deze fase van de campagne draait om communicatie. Zorg voor een vaste datum voor de kick-off van de campagne. De campagne wordt gelanceerd met een persbericht en de wervingsvideo van de burgemeester en de politie.

Posters en flyers

Hang vanaf die dag/week overal de posters en flyers op in je gemeente. Denk aan gemeentehuis, scholen, bso's, politiebureau, bibliotheek, buurthuizen, Rabobank, musea, verenigingen, winkels etc. Laat deze posters persoonlijk uitreiken door bijvoorbeeld de politie of handhaving. Dat is gelijk een mooie kans om over het onderwerp of andere veiligheidsthema's te spreken.

Social media

Belangrijk is dat niet alleen tijdens de start maar ook gedurende de campagne regelmatig berichten worden geplaatst, zie hiervoor de communicatietoolkit van HackShield. Hierin staan allemaal voorbeelden van teksten en afbeeldingen voor de verschillende socials.

Delen door partners zoals politie

Zorg ervoor dat de politie en andere strategische partners ook de berichten delen. Maak ook gebruik van nieuwsbrieven van school, burgerparticipatiekanalen, wijkkranten, gemeentepagina en buurtwhatsapp.

Sluit aan bij landelijke themadagen

Sluit waar mogelijk aan op landelijke themadagen (zie planning), nieuwe quests en events vanuit HackShield of bedenk zelf een nieuwe quest. Voorbeelden van aandachtstrekkers zijn:

- Het Mobiel Media Lab van de politie. Vraag deze tijdig aan via je basisteam, want ze hebben een vol programma;
- Maak een HackAlert-quest op locatie, vraag bij HackShield naar de mogelijkheden;
- Laat de burgemeester, wijkagent of jongerenwerker tussentijds een interview houden met een speler en maak hiervan een nieuwsitem;
- Laat de burgemeester of wijkagent de scholen bezoeken om de oproep kracht bij te zetten;
- De week van mediawijsheid of de week van de veiligheid zijn mooie momenten om extra aandacht te vragen voor de campagne.

Campagnepagina

Elke gemeente krijgt een eigen [campagnepagina](#) op HackShield. Hierop komt de wervingsvideo te staan, het aantal cyberagents en de scores van de cyberagents. Doe je een battle met een andere gemeente dan is er ook nog een battle-pagina.

Deel de ervaringen binnen werkgroep

Kom als werkgroep periodiek bij elkaar. Tijdens de pilot bleek elke 2 weken een half uur genoeg om elkaar scherp te houden en te zoeken naar kansen. Maak als werkgroep een app waarin je ervaringen deelt. Deel de scores ook regelmatig met de bestuurders om hen betrokken te houden bij de campagne.

Start ook alvast met de strategie voor een vervolgcampagne. Leg ervaringen vast voor de evaluatie en bedenk hoe straks de gehuldigde cyberagents ingezet kunnen worden op cybercrime of andere maatschappelijke thema's.

Figuur 1 CyberMelving geeft uitleg aan burgemeester Oostzaan

Stap 4 Huldigen

De voorbereidingen van huldiging kost tijd. Begin hier dus tijdig mee. Locaties moeten geregeld worden en prijzen moeten worden besteld. Ook het opstellen van persbericht en afstemming met de pers kost tijd.

Tijdspad in het kort

- 3-4 weken voor de huldiging bepalen van de vorm en aantal te huldigen kinderen.
- Uiterlijk 1 week voor de huldiging bevriest HackShield tijdelijk de stand en worden de beste spelers door hen benaderd.
- De gemeente ontvangt een lijst met de spelers die gehuldigd willen worden van HackShield.
- Uiterlijk 1 week voor de huldiging bestellen van prijzen.
- Ouders geven toestemming voor huldiging. HackShield heeft alle contact met de ouders.
- Enkele dagen voor huldiging verspreiden van persbericht en persuitnodiging.

Vorm

Er zijn vele manieren waarop de cyberagents gehuldigd kunnen worden. Vaste element is dat de burgemeester en de politie een actieve rol hebben in de huldiging. Dit benadrukt dat de kinderen 'echte' cyberagenten zijn. Voorbeelden van huldigen staan in de online-omgeving. Deze varianten zijn al voorbij gekomen:

- Fysiek in het gemeentehuis: De cyberagents worden in aanwezigheid van de burgemeester, politie en ouders gehuldigd. Hierbij kan ook lekkers worden uitgedeeld, zie voorbeelden.
- Fysiek bij het Mobiel Media Lab van de politie: De cyberagents worden bij de truck van de politie door de burgemeester gehuldigd. Bij het Mobiel Media Lab zijn vaak ook klasgenoten aanwezig.
- Fysiek op school: De burgemeester en politie bezoeken de kinderen in de klas om ze daar te huldigen. Dit geeft gelijk een boost aan de school om de volgende keer actief deel te nemen.
- Digitaal iedereen vanuit huis: Via digitale verbinding worden de kinderen gehuldigd door de burgemeester en de politie. De prijzen worden thuisbezorgd door de politie of handhaving.
- Digitaal aan huis: De politie bezorgt de prijzen aan huis en heeft een digitale boodschap bij zich van de burgemeester.

Hoeveel spelers

Het varieert per gemeente hoeveel kinderen worden gehuldigd. Dat hangt vaak af van de grote van de gemeente, het aantal deelnemers en het aantal campagnes in een jaar. De aantallen variëren tussen de 3 en 10 kinderen per campagne. Al het contact met de kinderen en de ouders verloopt via HackShield. Dit is onderdeel van het privacy-protocol. Alleen kinderen die een account hebben dat geverifieerd is door de ouders kunnen worden gehuldigd. De ouders moeten toestemming geven voor de huldiging.

Prijzen

Standaard krijgen de kinderen die worden gehuldigd een blauw pinnetje. De beste speler krijgt een geel pinnetje. Daarnaast krijgen de kinderen een oorkonde. Veel gemeenten vullen dit aan met andere prijzen zoals:

- Een bedrukte pet (zie webshop van HackShield);
- Een t-shirt (zie webshop van HackShield);
- Een kluis gesponsord door de Rabobank;
- Boek What the h@ck, gesigineerd door Maria Genova;
- Snoep of ander lekkers of tegoedbonnen van lokale ondernemers.

Communicatie

Een huldiging is een perswaardig moment en laat het resultaat van de campagne zien. Bedenk op welke wijze de pers betrokken kan worden. Er zijn verschillende vormen, zoals aanwezigheid bij de huldiging of interview door de burgemeester, politie en een speler. In de communicatietoolkit zit een concept persbericht.

Stap 5 Evaluatie

De hulding is geweest, de campagne is voorbij. Evalueer met het projectteam, ketenpartners en HackShield het verloop van de campagne. Wat ging er goed en wat kan een volgende keer beter?

Bedenk met elkaar hoe de volgende campagne eruit gaat zien.

- Wanneer wordt de volgende campagne gehouden?
- Hoe trekken we nieuwe spelers aan?
- Hebben we nieuwe ketenpartners nodig?
- Is er een thema in de gemeente dat extra aandacht behoeft?
- Hoe houden we de gehuldigde kinderen vast? HackShield blijft continu nieuwe questst ontwikkelen ook na de campagne blijft er dus nog veel te leren voor de kinderen.

Voorbeelden om gehuldigde cyberagents in te blijven zetten:

- Geef ze een aparte vervolgoopdracht over cybercrime. Laat ze bijv. een werkstuk maken en dit presenteren aan leeftijdsgenoten, gemeenteraad of andere partijen;
- Laat ze in de klassen samen met de wijkagent uitleggen waarom cyberweerbaarheid belangrijk is en wat ze kunnen leren van HackShield;
- Betrek ze bij andere jeugdthema's;
- Maak HackShield een onderdeel van talentprogramma's of projecten rondom maatschappelijke diensttijd.

Leg de ervaringen vast op Collegia zodat collega's van andere gemeenten hiervan kunnen leren.

Quotes uit de pilot Noord-Holland

"Ik heb de game zelf gespeeld. Dat viel nog niet mee. Maar die jongeren groeien ermee op. Cybercriminaliteit is iets dat steeds vaker opduikt en een gevaar vormt voor onze samenleving. We kunnen dus wel wat hulp gebruiken."

burgemeester Schuurmans, Haarlemmermeer

"Wij hebben onze handen vol aan cybercriminaliteit. Mensen die iemand proberen af te persen via de app, maar denk ook aan alle phishing mails, waar mensen gevraagd wordt naar hun gegevens. Het gebeurt steeds vaker. Prima dus dat onze jongeren goed voorbereid zijn".

Christel Suzenaar, teamchef van de politie Haarlemmermeer

"Ik hoop ooit een echt uniform te dragen en oplichters tegen te houden"

Kay (11):

"Als het aan mij ligt komen er veel cyberagenten zoals Kay bij. Je kunt je tegen oplichting wapenen door enerzijds technologie, en anderzijds ook door kennis. En die kun je met dan met name vinden bij jonge mensen. Dat zie je ook bij Kay, die enorm vaardig is. Het maakt mensen bewuster en dat is goed. Ook is er landelijk veel meer inzet als het gaat om cybercriminaliteit bij de politie, en dat is nodig ook"

burgemeester Martijn Smit, Beverwijk

"De vraag 'He mattie, kan ik even op jouw account want de mijne is geblokkeerd?'; die hoor je heel vaak en daar moet je dus niet op ingaan."

Melvin (11):

"Wat is het gaaf om lekker te gamen en de mensen om je heen te waarschuwen wat de risico's zijn op internet. Ik ben heel blij dat de jeugd ons helpt!"

wijkagent Jan Martijn Stout

"Nadat ik de wachtwoord-quest had gedaan, heb ik opa en oma geleerd hoe je je wachtwoord kan verbeteren."

Tim (10)

"En ik heb oma geleerd hoe je moet facetimen"

Tamara (11).

"Ik vind het leuk dat de gemeente dit doet. Ik heb geleerd hoe je een sterk wachtwoord kan maken en dat er niet alleen slechte hackers zijn, maar ook goede."

Valentijn (9)

"Door kinderen te leren hoe bijvoorbeeld een phishingmail werkt of het belang om niet alles te delen op het internet, kunnen zij zichzelf beschermen en uitleg geven aan vriendjes en familieleden waarvoor zij online waakzaam moeten zijn. De kinderen van 8 tot 12 jaar groeien op in een online tijdperk en zijn daardoor beter op de hoogte van alle online mogelijkheden maar nu ook van de gevaren. Ik hoop dat ze deze kennis blijven delen met de oudere generatie. Misschien moet er ook een HackShield voor 30 plussers komen..."

burgemeester Rob Meerhof, Oostzaan

"Heel gaaf dit. Op school vragen ze nu: was jij degene die had gewonnen?" Dat is cool!"

Jesse (10)

Ik vervang cijfers door letters. **Caya (11)**

"Een wijkagent weet welke mensen zich als een boef gedragen in zijn wijk. Ik kijk naar de mensen die zich op het internet misdragen. Wat hebben jullie als cyberagents geleerd over computercriminaliteit? Hoe maak je bijvoorbeeld een sterk wachtwoord, dat moeilijk door hackers kan worden geraden?"

digitaal wijkagent Ferry Langendijk

Zoals muizenval of fietspomp. **Ilias (10)**

Gekke woorden gebruiken. **Emma (9)**

Als iemand weet waar je veel van houdt – ik hou zelf veel van hondjes – dan moet je niet hondjes als wachtwoord nemen. **Senna (10)**

"Deze kinderen zijn helden. Ze vangen boeven online! Door hun training als Cyber Agents zorgen ze voor een cyber veilige toekomst. Ze beschermen hun ouders, opa en oma's en andere volwassenen in Schagen tegen online gevaar."

burgemeester Marjan van Kampen, Schagen

Ik vond het een leuke manier om kinderen te betrekken bij de gevaren van cybercrime. En tijdens de uitreiking hebben de kinderen allemaal zelf aangegeven er iets van te hebben geleerd. En om het project te doen: Ja... daar krijg je energie van 😊.

Marjo van der Wal, adviseur OOV

Overzicht deelnemende gemeente pilot HackShield en de gemeente Noord-Holland

Gemeente	Filmpje	contactpersoon
Alkmaar	https://youtu.be/2ZvWpQKRtVU	Bart Boskamp
Beemster	https://youtu.be/bdmvMeWzuWw	Winifred Goede
Beverwijk	https://youtu.be/XIPruZ3co88	Brenda Keur
Bloemendaal	https://youtu.be/Fn47WbJ3Bk4	Judith Oost Lieveense
Den Helder	https://youtu.be/iB7tPK19-pc	Koen Westerhuis
Drechterland	https://youtu.be/VAitl2mQSLI	Sharona Baumgart
Enkhuizen	https://youtu.be/Bi1i7M-Tol4	Sharona Baumgart
Haarlem	https://youtu.be/2QhigC89XA8	Lynn van Meijgaard
Haarlemmermeer	https://youtu.be/mQ4yXNK-wdU	Jetty Marsman
Heemskerk	https://youtu.be/AQ2UXCr4gJA	Floor Wallenstein
Heemstede	https://youtu.be/OBLw-ABgZy4	Joris Heerkens
Heerhugowaard	https://youtu.be/rR3xE71l314	Lieke Karels
Hollands Kroon	https://youtu.be/BuF6WYvJtQE	Annemiek de Ruyter
Hoorn	https://youtu.be/j9SusA-o1W8	Bente van Doorn
Koggenland	https://youtu.be/SuzR7yTbiSs	Joost van Ballegooijen
Langedijk	https://youtu.be/UQ25YsAzsr8	Lieke Karels
Oostzaan	https://youtu.be/rfbexEQ14sl	Angela Uijtewaal
Purmerend	https://youtu.be/QPgvak0M1HM	Winifred Goede Julia de Ruyter
Schagen	https://youtu.be/mAMzodHAGhw	Marjo van der Wal Marlise van Aerde
Stede Broec	https://youtu.be/-KTcZif8b0U	Sharona Baumgart Jeanet Heinen
Texel	https://youtu.be/POlr4-bXHTw	Saskia de Groot
Velsen	https://youtu.be/JINm3RNVFJo	Wouter Siebeling
Wormerland	https://youtu.be/LsPPIN-W9F0	Angela Uijtewaal
Zaanstad	https://youtu.be/AAeVI88aJCU	Jelle van Eijk
Zandvoort	https://youtu.be/Bjv4FWyzhhU	Lynn van Meijgaard

Overzicht mediaberichten

<https://www.nieuwsuitwestfriesland.nl/gemeente/oproep-junior-cyber-agents-voor-project-hackshield-in-stede-broec>

<https://www.witweekbladnieuw-vennep.nl/112/overig/360380/gemeente-wil-kinderen-inzetten-tegen-cybercriminaliteit>

<https://www.heemstede.nl/actueel/heemstede-zoekt-nog-meer-junior-cyber-agents>

<https://www.stedebroecsdagblad.nl/regio/oproep-junior-cyber-agents-voor-project-hackshield-in-stede-broec>

<https://haarlemmermeergemeente.nl/nieuws/haarlemmermeer-zoekt-junior-cyber-agents>

<https://onswestfriesland.nl/2020/nieuws/burgemeester-hoorn-zoekt-junior-cyber-agents-video/>

https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/DMF20200902_44456074/west-friese-gemeenten-op-zoek-naar-jonge-cyber-agents-weerbaarheid-kinderen-tegen-cybercrime-vergroten

https://m.noordhollandsdagblad.nl/cnt/DMF20200902_45263542/zoektocht-naar-junior-cyber-agents-gemeenten-velsen-en-beverwijk-willen-acht-tot-twaalfjarigen-leren-hoe-zij-zich

https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20200902_31554130/zaanstad-wormerland-en-oostzaan-willen-jongeren-met-spel-bewust-maken-van-online-gevaren

<https://www.oozo.nl/nieuws/schagen/2502686/jeugd-op-jacht-naar-hackers-met-de-hackshield-game-texel-schagen-en-hollands-kroon-roepen-jongeren>

<https://www.texelsdagblad.nl/regio/texel-doet-mee-aan-hackshield-game-om-kinderen-te-wapenen-tegen-cybercriminaliteit>

<https://www.hoornsdagblad.nl/gemeente/hoorn-zoekt-junior-cyber-agents>

<https://www.rodinl/regio/stedebroec/183938/gemeente-zet-jeugd-in-tegen-cybercrime>

<https://www.enkhuizen.nl/wij-zoeken-junior-cyber-agents>

<https://www.zaandamsdagblad.nl/gemeente/zaanstad-zoekt-junior-cyber-agents>

<https://www.stedebroec.nl/wij-zoeken-junior-cyber-agents>

http://www.wieringernieuws.nl/nieuws/34986/Hollands_Kroon_zoekt_Junior_Cyber_Agents.html

<https://www.hollandskroon.nl/inwoners/nieuws/wij-zoeken-junior-cyber-agents>

<https://www.haarlemsweekblad.nl/lokaal/activiteiten/360603/politie-en-burgemeester-zoekten-junior-cyber-agents>

https://www.beverwijk.nl/inwoners-ondernemers/nieuwsarchief_41523/item/word-junior-cyberagent_86018.html

<https://www.nhnieuws.nl/nieuws/272300/westfriese-gemeenten-zoeken-junior-cyber-agents>

<https://beverwijk.nieuws.nl/lokaal/20200902/gemeente-beverwijk-zoekt-junior-cyber-agents/>

<https://www.velsen.nl/hackshield>

https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20200902_55867480/jeugd-op-jacht-naar-hackers-met-de-hackshield-game-texel-schagen-en-hollands-kroon-roepen-jongeren-op

<https://www.nieuwsbladijmuiden.nl/lokaal/activiteiten/360160/gemeente-velsen-zoekt-junior-cyber-agents>

https://www.haarlemsdagblad.nl/cnt/DMF20200902_45263542/zoektocht-naar-junior-cyber-agents-velsen-en-beverwijk-willen-acht-tot-twaalfjarigen-leren-hoe-zij-zich-kunnen-verw

<https://www.heemsteedsecourant.nl/lokaal/maatschappelijk/360643/heemstede-zoekt-nog-meer-junior-cyber-agents>

https://www.noordkopcentraal.nl/nw-28464-7-3803024/nieuws/wij_zoeken_junior_cyber_agents.html

<https://www.zandvoort.nl/nieuws/2020/gemeente-zandvoort-zoekt-junior-cyber-agents/>

<https://www.hoorn.nl/nieuws/Hoorn-zoekt-Junior-Cyber-Agents.html>

<https://www.heemskerk.nl/laatste-nieuws/gemeente-heemskerk-zoekt-junior-cyber-agents>

<https://regiopurmerend.nl/2020/09/07/purmerend-zoekt-cyber-agents-zorg-dat-de-boeven-geen-kans-hebben/>

<https://haarlemmermeergemeente.nl/nieuws/hackshield>

https://www.jutter.nl/news_it/it42-2020.pdf

<https://www.oostzaan.nl/mozard/!suite05.scherm1070?mNwb=25757&mNwc=21>

<https://www.nhnieuws.nl/nieuws/277530/beste-junior-cyber-agents-gehuldigd-je-leert-met-hackers-omgaan>

<https://www.haarlemsweekblad.nl/lokaal/maatschappelijk/406257/bennebroekse-jongens-beste-hackshield-spelers-van-bloemendaal>

<https://www.enkhuizen.nl/huldiging-hackshield-cyberagenties-enkhuizen>

<https://www.stedebroec.nl/huldiging-hackshield-cyberagenties-stede-broec>

<https://zandvoortsecourant.nl/nieuws/4714/jeugdige-cyber-agenten-onderscheiden-door-de-burgemeester.php>

<https://www.rtvzaanstreek.nl/junior-cyber-agents-nieuw-instrument-tegen-cybercriminaliteit/nieuws/item?1168603>

<https://www.beverwijk.nl/burgemeester-smit-huldigt-junior-cyber-agents>

<https://www.oostzaan.nl/mozard/!suite05.scherm1070?mNwb=26398&mNwc=21>

<https://www.wormerland.nl/mozard/!suite05.scherm1070?mNwb=26418&mNwc=22>

https://www.schagen.nl/home/nieuws_43640/item/junior-cyber-agents-gehuldigd-door-burgemeester_51880.html

<https://www.rtvseaport.nl/2020/12/10/twee-junior-cyber-agents-digitaal-gehuldigd/>

<https://beverwijk.nieuws.nl/lokaal/20201209/burgemeester-martijn-smit-huldigt-junior-cyber-agents/>

<https://lutjebroekonline.nl/category/regionaal-nieuws/>

<http://texelplaza.nl/nieuws/laatstenieuws/0-11-12-2020/>

<https://www.heemstedsecourant.nl/lokaal/maatschappelijk/380558/junior-cyber-agents-gehuldigd-door-burgemeester-astrid-nienhuis>

<https://www.nhnieuws.nl/nieuws/277945/kay-11-is-beste-cyberagent-hoop-ooit-een-echt-uniform-te-dragen>

<https://www.nhnieuws.nl/nieuws/277924/finn-11-droomt-van-carriere-als-cyberagent-wil-hackers-stoppen>

Handreiking: HackShield en de gemeente

